

Hjortspringbådens Laug Sysnor af lindebast, del 2

2.03.2.1.1

Ib Stolberg-Rohr

Ib Stolberg-Rohr

Hjortspringbådens Laug.

Sysnore af lindebast, supplement til mm_2.03.2.1, Bastreb

Medlemsmappen nr. 2.03.2.1.1

Forsidebillede: Bast.

Bagsidebillede: Et kvejl 2-slået lindebast sysnor.

© Hjortspringbådens Laug, Dyvigvej 11, Holm, 6430 Nordborg. 2024.

Indledning

I 1993 udkom en rapport om fremstilling af lindebastreb i Medlemsmappen, som nr. (mm_)[2.03.2.1](#). Rapporten beskrev fremstillingsmetoder(ne) af lindebastsnore.

I de mange år, der er gået siden, er der udviklet nye værktøjer til fremstillingen, mere mekaniseret. De er fremstillet af Gunnar Paulsen.

I denne lille rapport beskrives vores brug af disse værktøjer, da der skulle fremstilles ny sysnor til reparation af midterstykket i 2023.

Principperne er de samme, som i 1993, værktøjerne er ændret.

Værktøjer

Spindehaspe

Ændret fra at være håndholdt til, at være monteret på et stativ og drejet med et håndsving.

Her spindes garnerne – tre bastfibre – til en kordel.

Geskær

Figure 2: Krogsiden af geskæret. Der er anbragt en lille LED-lampe på kædehjulet med den hvide baggrund.

Vi brugte førhen et lille geskær, drevet med remtræk, det kunne være noget upræcist af denne grund.

Det nye er opbygget på et stativ, hvorpå der er anbragt 4 spindler med kroge. Spindlerne er forsynet med kædehjul og drejes fra et 5 tandhjul ved hjælp af en (cykel)kæde, det sikrer en ensartet omdrejningshastighed for de fire kroge.

Figure 1: Mekaniseret spindehaspe.

Top

Figure 3: Top.

Vi genbrugte toppen fra 1993.

Løberen

I mm_2.03.2.1 blev den kaldet en agterkrog og var håndholdt.

Bruges til tage snoningerne ud af den spundne snor. Man drejer i samme retning og hastighed som krogene på geskæret. På den nye udgave var håndsvinget monteret på en stav, som kan stå på gulvet og med et håndtag over håndsvinget, det er knap så anstrengende at bruge, man kan også have en strop til livremmen.

På en professionel reberbane, er løberen et frit- og letløbende leje, som selv følger med.

Mik

Figure 5: Mik.

Denne bruges til at holde kordelerne adskilt under slåningen, de er tilbøjelige til at "fange" hinanden, når de drejes rundt. Mik'en skal flyttes under slåningen, så den er placeret hensigtsmæssigt.

Figure 4: Løber.

Fremstilling

Sysnore til reetableringen af midterstykket

Johannes påtog sig opgaven med at klargøre lindebastfibrene til de nye 2-slåede sysnore. Af vores beholdning af bast, blev de bedste fibre udvalgt og tilpasset til en ensartet bredde. Det var meget bast, der skulle klargøres.

Da dette var færdigt, blev fibrene spundet til kordeler på spindehaspen af Johannes og John. Da der var nok kordelsnor til to gange værkstedets længde, opsattes reberbanen med geskær, mik og løberen.

Vi var fire til opgaven. En til geskæret (som var forsynet med en lille lygte på den ene krog, så var det nemmere at følge geskærets hastighed fra den anden ende af værkstedet), en til løberen, en til at styre toppen og den sidste tog sig af at flytte mikken efterhånden som sysnoren blev snoet op. Det blev tilstræbt en stigning på snoningerne på ca. 1 cm, ret stramt.

Den færdigsnoede snor blev glattet ved at trække den gennem et sammenlagt stykke skind, det udjævner eventuelle uregelmæssigheder i snoningerne.

Efterfølgende blev snoren strukket. Det blev gjort ved at fastgøre den ene ende ved Tiliias agter klampe til stræktovet og snoren ført henover toppen af rælingshornet for og igennem en trisse, der var fastgjort til en loftsbjælke i smedjen. For enden af snoren blev ophængt en spand, fyldt med vores kædetaljer og andet jern. Det gav en god vægt, når spanden var fri af gulvet. Der var "musik" i snoren. Snoren var opspændt i en uge (nogle timer ville have været nok).

Der blev fremstillet to længder sysnor.

Fig. 1: I stræk.

